

Juguen amb Maria Anfruns

El *Diccionari de la literatura catalana* diu, de l'etapa de postguerra de Maria Anfruns de Gelabert, que edità una obra lírica (*Fiesta en palacio*, 1965) i una joquina en vers destinada al públic infantil (*Florida de virtuts. Els petits pastorets*, 1966). Era més important de dir que aquests anys va publicar els seus dos únics llibres de poesia, *Calaixet de blondes* (1960) i *Flaires de tardor* (1960).

Judici deslleial

Escriu Carme Arenas, la traductora d'*El cementiri de Praga*, que el capità Dreyfuss proclamava la seva innocència, durant la cerimònia de degradació, "projectant sospites sobre la lleialtat dels judicis". La lleialtat dels judicis? Umberto Eco no pot pas haver perdut el seny: allò que escriu és "la lleialtat dels jutges" (*gjudici*).

Patxot fals

Edicions 62 fa dir a Amadeu Hurtado (*Quaranta anys d'advocat. Història del meu temps. 1894-1936*) que al Congrés Jurídic Català del maig del 1936, a Barcelona, Lluís Patxot va ser nomenat congressista d'honor, amb lloc reservat a la taula presidencial, en reconeixement de la seva gran obra a favor de la cultura general catalana. I a l'índex onomàstic, el personatge apareix convenientment registrat. Un Lluís Patxot, prohóm destacat? No l'hem trobat. Evidentment, es tractava de Rafael Patxot i Jubert (1872-1964), tal com podem veure a l'anterior edició del llibre d'Hurtado.

El frau de 'frau'

La primera accepció del terme geogràfic *frau* es fa servir en masculí i és, diu l'Alcover-Moll –com confirma Enciclopèdia i el GD62–, l'espai que hi ha entre dos arbres o plantes o entre dues files de plantes en un camp, hort, etc. La segona, femenina, s'utilitza com a sinònim de *congost*. El DIEC2 ignora la primera.

El biòleg Josep Cuello Subirana reporta la relació històrica dels catalans amb els bolets

Josep Cuello Subirana (Manresa, 1948), doctor en biologia, reporta al llibre *Passió boletaire. Mites, usos i costums*, publicat per Pòrtic, la relació històrica dels catalans amb els bolets, emmarcada en el context cultural europeu, i observa el fenomen des dels punts de vista gastronòmic, medicinal, biològic, mitològic, social, literari i lingüístic. El volum es completa amb un recull de quaranta receptes, presentades per Pilar Cuello Subirana, germana del biòleg. De les nombroses il·lustracions del llibre es destaquen les reproduccions d'algunes de les làmines de colors que Suzanne Davit, il·lustradora de París establerta a Barcelona (1897-1973), va fer mentre treballava a l'Institut Botànic de Barcelona.

Com aquell qui se'n va a acaçar bolets, el lector trescarà pel llibre sense saber quina notícia, reflexió, comentari, idea i pensada el pot esperar, darrere de cada paràgraf, de cada capítol. Per exemple, la caminada pot començar amb autors d'anomenada com Josep Pla i Narcís Comadira, continuar amb el cantant Jaume Arnella i recular fins a una referència ben antiga, la d'un lligall del 1536 de l'Arxiu de Sóller, estudiat pels micòlegs illencs Carles Constantino i Plàcid Pérez, la denúncia contra una persona enxampada en una propietat privada "cullint esclatasanchs".

El llibre parla de les conseqüències que l'estima pels bolets té per als catalans, una manera d'estar al món. Una de les més precioses, considera el biòleg, és la riquesa idiomàtica, gens aliena a la passió d'empaïtar rovellons i esclata-sangs. El biòleg aporta la teoria que com més conegut és un bolet més noms té. Això contradiu la tesi dels botànics, segons els quals com més conegut és el fong menys noms té. Per al biòleg, això és una incongruència, derivada del fet que en aquests casos el que es coneix és el nom principal, que, en brillar, deixa en penombra els altres. Però els altres noms hi són. A més, que un bolet pugui ser designat amb molts noms sol ser generalment un senyal de la seva qualitat.

De les nombroses referències literàries del llibre, adquireix un protagonisme especial, a banda Josep Pla, el poeta Josep Sebastià Pons –un dels més estimats de Pla, tot sigui dit–, en concret, per l'ús que fa de l'oriol, nom rossellonenc de l'ou de reig. Al *Llibre de les set sivelles* (1956) diu que el boletaire "ha d'allargar la vista per a descobrir l'oriol que de lluny rosseja com un rovell d'ou", i en un poema del llibre *Contrapunt* (1960), "L'amic Ventura", diu d'un amic: "No li falta un granet de fantasia,/ a la serena toca el flabioli;/ l'alegra amb sa rorror la malvasia,/ i en sa volva nevada, l'oriol."

De bolet en bolet, conegut a tot el país o no, Déu n'hi do els que trobem en aquesta singular caminada. I quan l'autor veu que en queden encara molts per esmentar i cal tornar a casa, els aboca en un sol cistell, començant per espècies que sovint, diu, s'han consumit al món rural en forma de barreges –però això amb tots, cal dir-ho: el món rural pensa, empíricament, que els bolets, tots els bolets, incrementen el gust si s'ajuden, barrejats, els uns als altres.

EL TEMPS
Il·lustració del cortinari gros (*Cortinarius praesentans*), de Susanne Davit, per a l'Institut Botànic de Barcelona.